

NARGEN - NAISSAAR

22.07.2023

Naissaar, 11. sajandil Bremeni Adami kirjades nimetatud *Terra feminarum* (Naiste maa), asub Tallinna lahes, lõunatipp mandrist 8,5 km kaugusel. 18,93 km² suurune saar on Eesti saarte hulgas oma suuruselt viiendal kohal, pikkusega 9 km ja laiuusega 4 km. Valdavalt metsaga kaetud saar on alates 1995. aastast maatikukaitseala. Naissaar on olnud kaitsealune juba Taani ajast, seega üks esimesi kaitstavaid maastikke Eesti aladel üldse. Nimelt keelas Taani kuningas Erik VI Menved 1297. aastast pärinevas dokumendis igasuguse puude maharaiumise Eesti saartel, sh Naissaarel. Ajalooliselt on Naissaar olnud tänu oma asukohale strateegiliselt tähtis punkt, kuhu juba Peeter I rajas esimese militaarrajatis – Tähtkantsi. I maailmasõja ajal asus Tsaari-Venemaa ehitama Peeter Suure Merekindluse peapositsiooni Naissaare rannapatareid, samuti kitsarööpmelist raudteed. Nõukogude ajal oli saar militariseeritud, sinna rajati meremiinide ladu ja montaažitehas.

Täna asub Naissaarel unikaalne ja müstiline taimestikku kasvanud varememaailm koos nn sammaldunud „lendrahnu dega“. Tänu Nõukogude armee saare sulgemisele kasvas siia haruldaselt tihe džungellik mets, mis on siiani täis on tuhandeid saladusi.

Väljasõit Tartust kl 06.30 Vanemuise alumisest parklast ja kl 07.15 Puhu risti Olerexi tanklast.

Laev Veenus väljub Naissaarele kl 10.00 Lennusadama kai juurest. Kell 11.15 jõuame Naissaarele.

Lõunasupp külalistemajas.

Ekskursioon sõjaväe maastikuveokiga. Sõidame saare põhjatippu Pikasääre otsa, et külastada **tuletorni**. Juba kauges minevikus on Naissaar olnud üle Soome lahe Tallinna poole sõitvatele laevadele meremärgiks. 1788. aastal ehitati Naissaare põhja- ja lõunatippu esimesed puidust tuletornid. 38 m kõrgune kivitorn valmis 1849. aastal, mis aga Punaväelaste poolt 1941. aastal õhiti. Praegune, 8-tahuline ja 45 m kõrgune raudbetoonmajakas valmis samas kohas 1960. aastal. Vahepealsetel aastatel saarel tuletorni polnudki.

Külastame Naissaare põnevamat vaatamisväärsusust **Kindlusparki** oma suurimate **patareidega 10A ja 10B** ning maa-aluste kindlusekäikudega. Suutükipatareid pidid sulgema kahuritulega Soome lahe. Ometi ei jõutud veel suurimat suurtükki valmiski, kui kõik I maailmasõja lõppedes muutus. Taganedes otsustati kogu vägev rajatis õhku lasta, et see sakslaste kätte ei jääks. Tänapäevaks on patareide jäänukid ürglooduse poolt alla neelatud, kuid annavad siiski ettekujutuse ehitise tollasest võimsusest.

Edasi sõidame uudistama Nõukogude ajastust pärit militaarobjekti – ülisalajast **meremiinitehase ladude kompleksi**. 1953. aastal hakati Naissaarele rajama meremiinide komplekteerimise tehast ja ligi 32 hektaril laiutavat miiniladude kompleksi. Miiniladusid ümbritses kahekordne okastraataed, mille vahel jooksid ringi eriväljaõppe saanud koerad. Miiniladudes hoiti nii meremiine kui ka süvaveepomme. Seda, kui palju miine siin kokku on olnud, ei ole täpselt teada. Küll aga teatakse, et külma sõja ajal ladustati siin kuni 6000 mürsku, mis tähendas, et siin võis korrada paikneda kuni 1,5 miljonit kg lõhkeainet.

Tagasiteel näeme **Maarja kirikut**, mis ehitati 1934. aastal arhitekt Karl Tarvase projekti järgi. Kiriku pühitsemine toimus 1938. aastal. Arhitektuurne lahendus on väga lihtne, kuid meisterlikult projekteeritud, traditsioonilise materjalikäsitlusega ja heade proportsioonidega. Torni kõrgus on umbes 18 m. Kirik on Eestis oluline mälestis kirikute puitarhitektuurist, mis on valminud 20. sajandi I poolel. Nõukogude ajal jäeti kirik alles, kuna selle tornist oli hea laskeõppusi jälgida. Seal näidati ka kino ja seda kasutati laona. Praeguseks on kirik taastatud Rootsi ja Eesti riikide, Viimsi valla ja eraannetajate abiga.

Kiriku lähedal asub Nargen festivali süda - **Omari küün** ning selle omaniku Tõnu Kaljuste valdused.

Hiline lõuna külalistemajas.

Jalutuskäik **Männiku külla**, mis kujunes praegusel kujul ja kohal põhiosas 1950ndatel aastatel tüüpilise nõukogude armee kasarmulinnakuna, kuhu kuulusid klubi, saun, söökla ja elektri jaam koos kasarmute ja ohvitseride pereelamutega. Ühes sellisest on asub **Naissaare militaarmuseum**, mis tutvustab saare vanemat

ja lähimat militaarjalugu. Muuseumis on näha endist sõjaväeolmet ja sellest ajast pärinevaid esemeid. Õuestendidel on lühiülevaade saare militaarobjektidest ja nende kasutuseesmärkidest.

Külast sõidame renoveeritud **kitsarööpmelist raudteed** mööda rongiga sadamasse. Raudtee rajati tsaariarmee poolt, kui hakati ehitama Peeter Suure merekindluse patareisid. Selline militaarraudtee on maailmas ainulaadne. 1918. aastaks valmis 37,5 km raudteed, ent aastasaja jooksul on vajaduse kadudes rööpaid üles võetud ja nüüdseks säilinud vaid 15 km. Aastal 2019 saadi siia vedur TU 6A, mis on valmistatud Kambarka tehases Udmurtias, millega hetkel saab sõita 3,5 km pikkusel jupil. Ka varasematel aegadel sai Naissaare rongiga sõita, ent ühel hetkel oli raudtee liialt amortiseerunud ning rong pandi kinni. Loodetavasti viib tulevikus rong saare põhjaosas paikneva tuletornini ning kasutab ära kõik 15 km allesjäänud raudteed.

Kell 18.30 laevaga Naissaare sadamast mandrile, kus ootab meie buss. Sõit Tartusse.

HIND: 119 € korduvreisija soodushind / 129 € tavahind

HINNA SEES:

- mugavustega buss,
- grupijuht,
- laevapiletid Naissaarele ja tagasi,
- kastiautoga ringsõit saarel koos kohaliku giidiga,
- lõunasupp,
- hiline lõunasöök külalistemajas,
- rongisõit Naissaarel.

Kehtib Tensi-Reiside pakettreisileping, v.a reisi eest tasumise ja reisi annulleerimise tingimused:

- ettemaks 50% reisi maksumusest 5 päeva jooksul pärast broneeringu kinnitust ja arve saatmist;
- 35 päeva enne reisi peab olema tasutud kogu reisi maksumus;
- kuni 31 päeva enne reisi peetakse reisist loobumisel kinni büroo teenustasu 9 €;
- tühistades reisi 30-15 päeva enne reisi on tühistamistasu 50% reisi hinnast;
- tühistades reisi 14 või vähem päeva enne reisi on tühistamistasu 100% reisi hinnast.

Mõningad hinnad, tasumine kohapeal:

tuletorni pilet 5 €

REISIKORRALDAJA: TENSI-REISID AS

Tel 7 344 207, 7 344 208 Ülikooli 4, Tartu

Tel 6 703 333, 6 703 000 Estonia pst 5a, Tallinn

Tel 44 26 305, 44 26 300 Pärnu

E-mail: tensi@tensireisid.ee Kodulehekülj: www.tensireisid.ee

Panga rekvisiidid: TENSI-REISID AS a/a EE902200221005109167 (Swedbank)

• SOOVITAME TEHA REISITÕRKEKINDLUSTUSE, MIS GARANTEERIB REISIJALE HÜVITISE REISIST MÕJUVA TAKISTUSE TÕTTU LOOBUDES.• REISIJAL ON <u>KOHUSTATUD</u> TUTVUMA TENSI-REISIDE PAKETTREISILEPINGUGA!• REISIFIRMA JÄTAB ENDALE ÕIGUSE TEHA MUUDATUSI PROGRAMMIS PAREMUSE SUUNAS.

NB! Meie reisiprogrammid on koostatud 2022. a. seisuga. Kuna uue olukorra tõttu muutuvad sihtkohtades sageli reeglid ja nõuded, siis võib juhtuda, et need ei võimalda meil enam külastada mõnda programmis märgitud paika või vaatamisväärsust. Sel juhul oleme sunnitud programmi muutma ja võimalusel pakkuma alternatiive vastavalt reisi ajal kehtivatele reeglitele, nõuetele jms. Samuti võivad muutuda nõuded sihtriiki sisenemiseks ja sealt naasmiseks.

NB! Hinnad võivad muutuda, juhul kui kütusetarnijad muudavad oma hindu!